

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 26. januar 2024 om fredning af Bækkestien i Randers Kommune (FN-MJØ-047-2023)

Fredningsnævnet har besluttet at frede Bækkestien i Randers Kommune.

Fredningsbestemmelserne fremgår af afgørelsens afsnit 6.

Fredningskortet er medtaget som bilag til afgørelsen.

Det fredede område er en grøn landskabskile i Randers by langs med Bækkestien på strækningen mellem Dronningborg Boulevard i nord og Udbyhøjvej i syd. Det omfatter 3,8 ha, der ejes af Randers Kommune.

Fredningen omfatter således matr.nr. 489c, 494v, 497au og 506b Randers Markjorder og matr.nr. 1io, 1pb og 1u Bjellerup Ladegård, Dronningborg.

Der tilkendes ikke erstatning ved gennemførelsen af fredningen, da det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 39, at der ikke tilkendes erstatning for fredning af offentligt ejede arealer.

1. Fredningsforslaget

I det fredningsforslag, som Randers Kommune og Danmarks Naturfredningsforening rejste overfor fredningsnævnet den 31. marts 2023, blev anført følgende beskrivelse:

"1. Baggrund for forslaget

Randers Kommune og Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed forslag til fredning af arealet langs med Bækkestien på strækningen mellem Dronningborg Boulevard og Udbyhøjvej i Randers by på i alt 3,8 ha. Randers Kommune har udarbejdet et fredningsforslag i henhold til bestemmelserne fra §§ 36 og 38 jf. § 33, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 1392 af 4. oktober 2022.

Byrådet i Randers Kommune besluttede den 11. maj 2021, at rejse en fredningssag for at frede naturområdet langs med Bækkestien. Danmarks Naturfredningsforening (DN) har efterfølgende takket ja til Randers Kommunes invitation om at være medrejser på fredningen.

Bækkestien er en grøn landskabskile i Randers by, der gennemløber et område mellem tæt bebyggelse. Den grønne kile er ca. 50-100 meter bred og fremstår kuperet som en dal med stejle skrænter på begge sider. Skrænterne er skovklædte med en mosaik af store gamle træer og yngre træer og buske. I bunden af dalen løber et vandløb Ladegård bæk som slynger sig i dalen og fremstår som et fysisk godt skovvandløb der ligger højt i terrænen, med fast bund med grus og sten og rindende vand, figur 1. Områdets biologiske variation skaber levesteder for en lang række forskellige planter og dyr, heriblandt en lang række fuglearter.

Langs med vandløbet er der to gennemgående offentlige stier, til hhv. cykler og fodgængere, hvis bugtede forløb følger Ladegård Bæk, og forbinder byen i den nordlige og sydlige retning, figur 2. Langs med de to stier er der tværgående stier i øst og vest med forbindelse til de bebyggede områder. I den nordlige del er der et større åbent græsareal, figur 3. Ud over transport til fods og på cykel via stiforbindelserne, er der også mulighed for ophold og leg i området, hvor der tillige er borde- bænkesæt.

Fredningsområdet udgør en strækning mellem Dronningborg Boulevard og Udbyhøjvej, der ligger i den nordøstlige del af i Randers by. Området er beliggende 1,7 km nordøst fra centrum og 200 meter øst fra Regionshospitalets hovedindgang. I forlængelse af skrænterne mod øst og vest er området omgivet af private boliger og almennyttige boliger.

Luftfoto tilbage fra år 1945 viser at forløbet af Bækkestien ikke har ændret sig, hvor området også dengang fremstod som en grøn kile med vandløb og træer. Bækkestien var dengang omgivet af marker. Sidenhen er Randers by vokset rundt om Bækkestien, og den naturskønne kile udgør i dag et rekreativt skovlignende område i byen.

Randers by er fortsat i vækst og med fokus på at forene klimatilpasning og byudvikling har Randers Kommune udviklet Klimabåndet. Klimabåndet er en fælles strategi for succesfuld byudvikling af Randers, omkring en samlet grøn højvandsbeskyttelse gennem Randers By, som skal sikre Randers midtby mod oversvømmelser fra Randers Fjord. I Klimabåndet er der lagt vægt på at natur, klimatilpasning, byens sociale liv og identitet smelter sammen på nye måder. Som en del af den samlede klimaløsning indgår etablering af Klimabroen over Randers Fjord. Klimabroens forlængelse får et forløb i retning mod Bækkestien.

Baggrunden for forslaget til fredningen, er at bevare Bækkestien, så den undgår at blive genstand for vejbyggeri i forlængelse af Klimabroen eller anden fremtidig byudvikling. Bækkestiens bolig- og hospitalsnære beliggenhed i byen, kombineret med områdets landskabelige- og biologiske kvaliteter, udgør et grønt område som har væsentlig rekreativ værdi for byens borgere. Denne status ønsker Randers Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, at bevare gennem nærværende fredningsforslag, hvor Randers Kommune og Danmarks Naturfredningsforening endvidere lægger stor vægt på, at man med fredningen bevarer områdets landskabelige kvaliteter og forbedrer områdets biologiske værdier.

Fredningsforslaget har ikke til hensigt at *status quo*-bevare arealet, men at sikre bevarelsen af et grønt rekreativt område i Randers By, hvor der også indgår klimasikring med forbedret spildevandshåndtering med et naturlignende vandhul som bassin på det nordlige åbne græsareal og en naturforbedrende regulering af vandløbet med forbedret rensning af det tilledte spildevand.

Figur 1: Ladegård Bæk med varieret bund substrat og mange store sten.

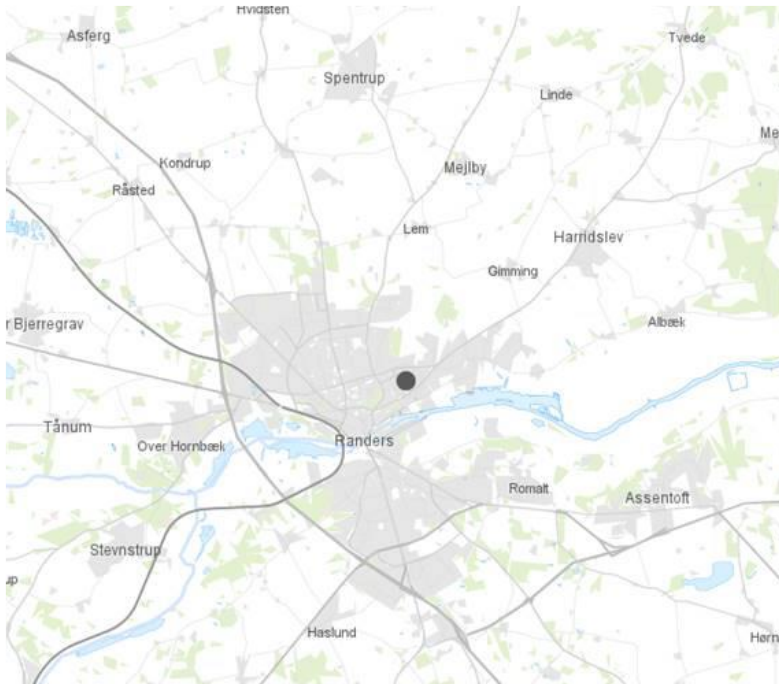
Figur 2: Google Street View af Bækkestien set mod nord, med Ladegård Bæk og hhv. cykelsti mod vest og sti til fodgænger mod øst.

Figur 3: Lysåbent areal i fredningsområdets nordlige ende.

2. Fredningsforslagets udstrækning og afgrænsning

Fredningsforslaget omfatter et område på ca. 3,8 ha, langs med Bækkestien på strækningen mellem Dronningborg Boulevard i nord og Udbyhøjvej i syd, kort 1. Randers Kommune ejer alle arealerne af det udpegede fredningsområde, der omfatter følgende matrikler: matr. nr. 489c, 494v, 497au, 506b Randers Markjorder og 1u, 1pb, 1io, Bjellerup Ladegård, Dronningborg. Fredningsforslagets afgrænsning fremgår af kort 2.

Kort 1: Oversigtskort, hvor placeringen af fredningsforslaget er markeret med sort prik.

Kort 2: Forslag til afgrænsningen af fredningsområdet.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Landskabsformer og geologi:

Fredningsområdet er en smeltevandsdal dannet under istiden, hvor vandet strømmede fra nord mod sydøst, til det der i dag udgør Randers Fjord. Siderne i fredningsområdet er stejle, og i bunden løber Ladegård Bæk der munder ud i Gudenåen, ca. 500 meter mod syd og videre ud i Randers Fjord. Jordbunden i området består af moræneler, hvilket muliggør en meget varieret topografi på et forholdsvis lille areal.

Natur:

Området har eksisteret som en skovbevokset kile i over 80 år, hvor der har udviklet sig en varieret natur, der danner levesteder for mange forskellige dyr. Selv om området kan karakteriseres som bynatur der plejes, udgør området med sine 21 hjemmehørende træ- og buskarter, bilag 3, et varieret skovbillede og har et stort, bynært biodiversitetspotentiale. Der findes ikke en detaljeret gennemgang af smådyr og insekter på området, men de varierede naturforhold med vandløb og skov med gamle træer, bør være potentielt levested for de typiske danske arter af små pattedyr som pindsvin, eger og flagermus, insekter tilknyttet vandløbet som døgnfluer og guldsmede, insekter i skovbunden som biller, samt sommerfugle og vilde bier, der i dag er trængt på leve- og fødesteder. Området er undersøgt for fugle og er opholdssted for en lang række fuglearter. Det er mange af de almindelige fine skovarter som træløber, flagspætte og spætmejse, men også isfugl, som er tilknyttet vandløb og er vurderet som sårbar på den danske rødliste, bilag 2.

I takt med at byerne vokser, stiger efterspørgslen fra borgerne efter rekreative grønne uderum, sideløbende med stigende interesse ved byudvikling for at bevæge sig mod en mere bæredygtig byggesektor med plads til det grønne. Og her kan man måle det grønne områdes betydning gennem en biofaktor, hvor det grønne område får point efter områdets miljødeevne. Hvis man beregner biofaktoren for fredningsområdet, vil det have en værdi på 1,41 – på en skala mellem 0 og 2, hvor 2 er det højeste, bilag 5. Værdien fortæller hvor meget fotosyntese, der foregår på arealet, hvilket indikerer, hvor stort optaget af CO₂ fra atmosfæren er på det givne areal. Biofaktoren for Bækkestien er uovertruffet for et bynært areal, en værdi der er svær at opnå igennem et nyt etableret grønt område.

Naturbeskyttelse:

Størstedelen af fredningsområdet er omfattet af fredskovspligt jf. §3 i *Bekendtgørelse af lov om skove*, kort 2. Fredningsforslaget strider ikke mod fredsskovsbestemmelserne.

Det fredskovspligtige areal afkaster en skovbyggelinje på 300 meter i henhold til § 16 i *Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse*. Fredningsforslaget ligger uden for skovbyggelinjen og fredningsforslaget strider ikke mod bestemmelserne for skovbyggelinje, kort 2.

Ladegård Bæk er omfattet af §3 i *Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse* og målsat i Statens Vandområdeplan 2021-2027 til god økologisk tilstand. Fredningsforslaget strider ikke mod beskyttelsen af bækken eller fremtidig målopfyldelse af bækken, kort 3.

Kort 3: Mørkegrøn markering: fredskov. Blå linje; §3 beskyttet vandløb. Lysegrøn markering: skovbyggelinje.

Naturpleje:

Der pågår almindelig drift af arealerne langs med Bækkestien i form af slåning af græsarealer samt tyndinger og beskæring samt fældning af træer som udgør risiko for at vælte mv.

Der foregår desuden almindelig vedligeholdelsen af Ladegård Bæk med fjernelse af grene og andre emner, som skyller ned i bækken.

Fredningen bør indeholde mulighed for at vedligeholdelsen af arealerne langs med Bækkestien samt Ladegård Bæk kan fortsætte efter fredningens ikrafttræden. Det skal desuden sikres, at fredningen ikke er til hindre for at der kan ske fysiske forbedringer af bækken ved eksempelvis en genslyngning eller udlægning af grus og sten. Dette vil dog først blive aktuelt, når der kommer en plan for den fremtidige klimasikring og separatkloakering.

Kulturspor:

Fredningsområdet har været en del af de grønne områder i Randers By, siden byudvidelsen mod øst i 1950'erne, hvor kilen allerede havde karakter af varieret løvskov.

Der er ingen fredede fortidsminder på arealet.

Offentlighedens adgang:

Der er gennemgående og god adgang til fredningsområdet, via de syv indgange fra offentlige veje. Færdsel i området er kun tilladt til fods og på cykel.

Det gennemgående stianlæg er oplyst af gadebelysning, hvilket muliggør færdsel efter mørkets frembrud.

Friluftsliv:

Fredningsområdet grænser op til tættere bebyggelse overvejende bestående af boliger, og skaber derfor ramme om en bred forankret brugerflade. Klippede græsarealer med opstillede bord- og bænkesæt giver mulighed for kortere ophold. Tillige indbyder både Ladegård Bæk, samt de bevoksede skrænter, til leg og læring. Det fremgår tydeligt, hvorledes en stor hvidpil i områdets sydlige ende, som står i kanten af vandløbet, figur 4, er flittigt brugt som hule- og klatretræ. De mange sten, der er placeret i vandløbet, bærer tillige tydeligt præg af færdsel, højst sandsynligt fra legende børn.

Figur 4: Hule under hængende pileløv, i fredningsområdets sydlige ende.

Natura 2000-interesser:

Natura 2000-område nr. 30 (Lovens Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal), nr. 14 – (Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord) samt nr. 229 (Bjerre Skov og Haslund Skov) ligger alle inden for en radius af ti km fra fredningen, hvoraf område nr. 229 (Bjerre Skov og Haslund Skov) ligger nærmest, med en afstand på ca. 7 km.

Fredningen vurderes ikke at have indvirkning på disse områder (se bilag 4, habitatvurdering). Oversigt over Natura 2000-områderne ses på kort 4.

Kort 4: Oversigtskort over placering af de 3 nærmeste Natura 2000-områder i forhold til Bækkestien.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger:

Der er ingen eksisterende fredninger indenfor fredningsområdet.

Zonestatus:

Hele fredningsområdet er beliggende i byzone.

Kommuneplanforhold:

Fredningsområdet er i Kommuneplan 2021 udlagt til Rekreation/Fritidsformål. Fredningsforslagets bestemmelser er i overensstemmelse med kommuneplanens rammer og kræver ikke tillæg til kommuneplanen. Fredningen understøtter de grønne strukturer og udpegningen af den rekreative ramme i kommuneplanen.

Fredningsområdet grænser primært op til områder der i kommuneplanen er udlagt til Boligområde, samt til et mindre område der er udlagt til Offentlige formål, omkring regionshospitalet.

Fredningsområdet mod syd grænser op til vejbyggelinjen for Udbyhøjvej, således at fredningen ikke bliver til hinder for eventuelle udvidelser af Udbyhøjvej, herunder til cykelstianlæg m.v. inden for de af vejmyndighedens tinglyste vejbyggelinjer.

Der er i kommuneplanen indtegnet en planlagt vej syd for den fredede udpegning i forbindelse med en ny klimabro over Randers Fjord. Fredningen vil forhindre vejanlæg gennem området, hvilket betyder, at trafikken fra den kommende Klimabro skal fordeles på de omkringliggende veje.

Lokalplanforhold:

Der er ingen lokalplan inden for fredningsområdet.

Øvrige planforhold:

Der er på nuværende tidspunkt 3 udledninger af separat regnvand og 2 overløb med opspædet spildevand fra fælleskloakken til Ladegård bæk indenfor fredningsområdet.

Der er ikke vedtaget planer for ændring af udledningerne i oplandet nord for Dronningborg Boulevard, men det kan forventes, at der på sigt skal separatkloakeres i oplandet. Det kan herved forventes, at den udledte mængde regnvand bliver forøget, da der ikke er mulighed for at forsinke regnvand i bassin inden udledning til Ladegård bæk.

Der må forventes behov for klimatilpasning til håndtering af det udledte regnvand fra oplandet. I forbindelse med en evt. klimasikring og separatkloakering vil det være nødvendigt, at der kan foretages fysiske ændringer, evt. etablering af regnvandsbassin i den nordlige del af fredningsområdet, kort 6 og regulering af vandløbet på strækningen. Fredningen bør indeholde mulighed for at foretage fysiske ændringer i området til klimasikring herunder etablering af nyt naturlignende bassin.

Kort 6: Placering af eventuel naturligt lignende regnvandsbassin på det åbne græsareal mod nord: blå skravering.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål:

Fredningen har til formål:

- at sikre og bevare områdets landskabelige kvaliteter med en sammenhængende og uforstyrret naturskøn landskabskile i byen
- at bevare og forbedre områdets biologiske værdier, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv
- at sikre og forbedre områdets rekreative anvendelse med offentlighedens adgang
- at sikre at området friholdes for fremtidig byudvikling med vejbyggeri og bebyggelse.

§ 2 Fredningsområdet:

Fredningsområdet afgrænses som vist på kort 1.

§ 3 Bevaring af området:

Fredningsområdet skal som minimum bevares i dets nuværende tilstand. Området skal fremstå som landskabskile med parklignende og/eller naturmæssigt indhold. Der må således ikke etableres veje, opføres bebyggelse, foretages terrænreguleringer eller foretages ændringer i den eksisterende beplantning udover den almindelige vedligeholdelse, medmindre det er påbudt i de følgende bestemmelser eller tilladt i en plejeplan eller plejeanvisninger udarbejdet efter § 9.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse:

Arealerne kan anvendes som hidtil. Der er ingen landbrugsmæssig drift på arealerne. Arealerne fremstår som hhv. parklignende arealer eller som natur- og skovlignende arealer. Hele vejen gennem strækningen løber Ladegård Bæk, der omkranses af bredvegetation og på store strækninger også af kampesten. Rundt omkring på arealerne er rekreative spots med f.eks. borde og bænke.

Stk. 2. Der må ikke drives landbrugsmæssig drift på arealet, herunder juletræer, pyntegrønt, energigrøder, vildtremiser, proteingræs m.v.

Stk. 3. Evt. beplantninger må kun ske i overensstemmelse med en plejeplan eller plejeanvisninger. Helt generelt kan evt. beplantning kun ske, hvis den indtræder naturligt i det allerede eksisterende parklandskab eller skov/trælandskab, og der benyttes hjemmehørende arter. Undtaget fra bestemmelsen er beplantning i eksisterende haver.

Stk. 4. Fældning af træer og udtynding i bevoksninger må kun ske, hvis det understøtter naturindholdet, sker af sikkerhedsmæssige årsager, bekæmper invasive arter eller sikrer det skov- eller parkmæssige indtryk. Generelt bør stående eller liggende dødt ved efterlades på arealet, hvor det ikke er af sikkerhedsmæssige eller rekreative gener.

Stk. 5. Arealerne må ikke gødes eller sprøjtes. Fredningsnævnet kan i særlige tilfælde dispensere herfra – f.eks. til bekæmpelse af invasive arter.

§ 5 Byggeri, teltslagning, deponering mv.:

Der er ingen eksisterende bebyggelse i fredningsområdet.

Der må ikke etableres nye boliger eller anden bebyggelse i fredningsområdet.

Stk. 2. Der kan, på dispensation fra fredningsnævnet, gives tilladelse til at etablere klimasikringsanlæg, som forsinkelsesbassiner mv.

Stk. 3. Deponering må ikke finde sted inden for fredningen.

Stk. 4. Der må ikke teltet eller på anden vis gøres længerevarende ophold i fredningsområdet, medmindre fredningsnævnet dispenserer hertil.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg:

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner, med undtagelse af konstruktioner med klimasikringsformål.

Stk. 2. Der må ikke etableres vindmøller, føres højspændingsledninger eller transformatorstationer i fredningsområdet.

Stk. 3. Der må ikke opsættes anden belysning, end de sædvanligt brugte til gadebelysning.

Stk. 4. Skiltning må udelukkende have til hensigt at oplyse offentligheden, om adgang og færdsel. Der bør tillades oplysningsskilte (f.eks. om natur og historie) i området uden at det kræver fredningsnævnets dispensation. Øvrig skiltning skal fredningsnævnet give dispensation hertil.

§ 7 Terrænændringer:

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Undtaget er dog etableringen af et forsinkelsesbassin i fredningsområdets nordligste del. Fredningsnævnet kan dispensere hertil. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

§ 8 Offentlighedens adgang

Offentligheden har ret til at færdes på arealet hele døgnet.

Stk. 2. Eksisterende stier må ikke ændres, på en måde der kan hindre offentlighedens adgang og færdsel. Disse må dog gerne moderniseres på en måde, som øger tilgængeligheden for offentligheden.

§ 9 Naturgenopretning og -pleje

Randers Kommune er eneste plejemyndighed på arealet. Denne står for udarbejdelsen af en plejeplan, som sikrer elementerne i fredningens formål nævnt i §1.

Stk. 2. Forvaltningen af træer skal tilgodese bevarelse af dødt ved, både som liggende og stående, dog uden at det udgør personfare.

Stk. 3. Ved udtynding bevares som udgangspunkt hjemmehørende arter.

Stk. 4. Forvaltningen skal foregå på en måde, der sikrer en etageret bevoksningsstruktur.

Stk. 5. Hule træer på arealet, skal bevares. Udgør disse personfarer bør de som udgangspunkt beskæres. Er fældning nødvendigt, skal det gøres i henhold til miljøstyrelsens anbefalinger.

Stk. 6. Lysåbne arealer bevares lysåbne.

§ 10 Særbestemmelser

Der er ingen særbestemmelser for fredningsområdet.

§ 11 dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1."

Som bilag 1 til fredningsforslaget var vedhæftet et fredningskort over det område, der foreslås fredet.

Som bilag 2 til fredningsforslaget var vedhæftet en kortlægning af fugle ved Bækkestien.

Som bilag 3 til fredningsforslaget var vedhæftet en artsliste for observeret flora (træer, buske og urter) ved Bækkestien.

Som bilag 4 til fredningsforslaget var vedhæftet en habitatvurdering, hvori det vurderes, at fredningsforslaget hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke odder og de øvrige arter eller naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte, væsentligt. Det vurderes videre, at fredningsforslaget heller ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt eller beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Som bilag 5 til fredningsforslaget var vedlagt en bioscore-beregning.

Som bilag 6 til fredningsforslaget var i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 vedhæftet Randers Kommune og Danmarks Naturfredningsforenings budgetoverslag over de forventede omkostninger ved gennemførelsen af fredningsforslaget. Det er anført, at der ikke tilkendes erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 39.

Som bilag 7 til fredningsforslaget var vedhæftet en plejestrategi med henvisning til følgende fem kriterier for den pleje på arealet, som er nævnt i fredningsforslagets § 9, og som skal bidrage til at sikre den foreslåede frednings formål og en generel sikring af biodiversitet:

"Forvaltningen af træer skal tilgodese bevarelse af dødt ved, både som liggende og stående, dog uden at det udgør personfare:

- Dødt ved er en mangel i den danske natur, hvor det europæiske gennemsnit ligger på 17 m³/ha ligger det danske på 6,3. Blandt de artsrigeste biotoper i Danmark er det gamle døende træ. Dødt ved spiller derfor en vigtig rolle i sikringen af biodiversitet. På et areal med meget færdsel,

kræver det en aktiv forvaltning at sikre både typer af dødt ved, og samtidig tage vare på sikkerheden ved færdsel på arealet. Store syge træer kan med fordel topkappes, og reduceres på en måde som sikrer at de kan stå på roden, uden at udgøre personfare. Mindre træer, som står med en afstand af halvanden trælængdes afstand til stierne, kan med fordel lades blive stående. Store træer, som det ikke er muligt at reducere, bør fældes og efterlades i skovbunden. På denne måde skabes der variation, og dermed flest mulige levesteder.

Ved udtynding bevares som udgangspunkt hjemmehørende arter:

- I grove træk kan man sige, at jo længere en art har eksisteret i landet, jo flere andre arter er der tilknyttet. F.eks. er der knyttet 266 insektarter til de hjemmehørende arter af birk, som er blandt de første reelle træer, der indfandt sig efter isens tilbagesmeltning. Derfor bør disse tilgodeses frem for eksoter, i forbindelse med udtynding og anden drift.

Forvaltningen skal foregå på en måde, der sikrer en etageret bevoksningsstruktur:

- Ved en etageret bevoksningsstruktur, forstås en stor diversitet i arter, alder og højde. Den store variation bidrager til at skabe flest mulige levesteder, og giver samtidig bevoksningen en intern stabilitet, samt et kontinuerligt skovbillede.

Hule træer på arealet, skal bevares. Udgør disse personfarer bør de som udgangspunkt beskæres. Er fældning nødvendigt, skal det gøres i henhold til miljøstyrelsens anbefalinger:

- Hule træer udgør et vigtigt levested for hulerugende fugle og flagermus. Der er forbud med at fælde disse i perioden 1. november til 31. august. Forbuddet mod at fælde hule træer og træer med spættehuller fremgår af Artsfredningsbekendtgørelsens paragraf 6, stk. 4. Man kan få en bøde for at overtræde forbuddet.

Lysåbne arealer bevares lysåbne:

- Variation er en nøgelfaktor i forvaltning af biodiversitet. Derfor udgør lysåbne områder på arealet, vigtige levesteder for arter knyttet til en mere lysåben struktur. F.eks. afhænger en lang række insekters levested af lysåbne forhold med nektar- og pollenkilder. Ydermere udgør de lysåbne arealer, uden forstyrrelser, vigtige fourageringsområder for flagermus.”

Som bilag 8 til fredningsforslaget var vedhæftet et myndighedsskema til brug for fredningsnævnets screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 10.

2. Det offentlige møde om sagen

Fredningsnævnet holdt i september 2023 et offentligt møde om fredningsforslaget.

På mødet præsenterede Randers Kommune og Danmarks Naturfredningsforening fredningsforslaget og baggrunden for det og gennemgik i den forbindelse de foreslåede fredningsbestemmelser. Endvidere blev det foreslåede fredningsområde besigtiget.

Der mødte ikke andre til mødet end Randers Kommune, Danmarks Naturfredningsforening og fredningsnævnet.

3. Det ændrede fredningsforslag

På baggrund af drøftelserne på det offentlige møde indsendte Randers Kommune og Danmarks Naturfredningsforening forslag til ændrede fredningsbestemmelser.

Ændringerne bestod i, at § 4, stk. 1 blev formuleret således, at "Arealerne kan anvendes som hidtil. Der er ingen land- eller skovbrugsmæssig drift på arealerne, herunder juletræer, pyntegrønt, energiafgrøder, vildtremiser, proteingræs m.v. Arealerne fremstår som hhv. parklignende arealer eller som natur- og skovlignende arealer. Hele vejen gennem strækningen løber Ladegård Bæk, der omkranses af bredvegetation og på store strækninger også af kampesten. Rundt omkring på arealerne er rekreative spots med f.eks. borde og bænke."

§ 4, stk. 2 blev formuleret således, at "Eventuelle nyplantninger må kun ske i overensstemmelse med en plejeplan eller plejeanvisninger, og kun hvis det findes naturligt i det allerede eksisterende park- og skovlandskab. Der skal da anvendes hjemmehørende busk- og træarter."

§ 4, stk. 3 blev formuleret således, at "Fældning af træer og uddynding i bevoksninger må kun ske, hvis det understøtter naturindholdet, sker af sikkerhedsmæssige årsager, bekæmper invasive arter eller sikrer det skov- og parklignende udtryk. Generelt bør stående eller liggende dødt ved efterlades på arealet, hvor det ikke giver sikkerhedsmæssige eller rekreative gener."

§ 4, stk. 4 blev formuleret således, at "Arealerne må ikke gødes eller sprøjtes. Fredningsnævnet kan i særlige tilfælde dispensere herfra – f.eks. til bekæmpelse af invasive arter."

§ 4, stk. 5 udgik.

§ 5, stk. 2 udgik, og stk. 3 blev til stk. 2, mens stk. 4 blev til stk. 3.

§ 6 blev formuleret således:

"Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner.

Stk. 2. Dog er fredningen ikke til hinder for, efter dispensation fra fredningsnævnet, etablering af klimasikringsanlæg som forsinkelsesbassiner mv.

Stk. 3. Der må ikke etableres vindmøller, føres højspændingsledninger eller opstilles transformatorstationer i fredningsområdet.

Stk. 4. Eksisterende belysning i området kan fastholdes. Yderligere belysning kræver fredningsnævnets dispensation.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for opsætning af skilte, som oplyser om adgang og færdsel, natur, kulturhistorie o.lign. Øvrig skiltning kræver fredningsnævnets dispensation."

I § 7 om terrænændringer blev sidste punktum formuleret således, at "Råstoffer må ikke udvindes."

§ 8 blev formuleret således:

"Offentligheden har ret til at færdes i området hele døgnet.

Stk. 2. Eksisterende stier må ikke ændres på en måde, der kan hindre offentlighedens adgang og færdsel. Modernisering, som øger tilgængeligheden for offentligheden, kan ske efter fredningsnævnets dispensation."

§ 9, stk. 1 blev formuleret således, at "Randers Kommune er eneste plejemyndighed på arealet. Plejemyndigheden sikrer, at der udarbejdes en plejeplan indenfor 2 år efter fredningens endelige gennemførelse."

§ 9 stk. 2 blev formuleret således, at "Forvaltningen af træer skal tilgodese bevarelse af både liggende og stående dødt ved, dog uden at det udgør personfare."

§ 9, stk. 6 blev formuleret således, at "Lysåbne arealer bevares overvejende lysåbne."

4. Fremsatte bemærkninger til fredningsforslaget

Miljøstyrelsen har udtalt at støtte en fredning af Bækkestien i Randers by, idet det anerkendes, at Bækkestiens placering i byen og områdets landskabelige- og biologiske kvaliteter udgør et grønt område, som har væsentlig rekreativ værdi for byens borgere.

5. Screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven

Fredningsnævnet har under sagens behandling den 19. januar 2024 truffet afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering af fredningsforslaget, jf. miljøvurderingslovens § 10.

6. Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, at fredningsnævnet kan gennemføre fredning af landarealer og ferske vande til varetagelse af de formål, der er nævnt i naturbeskyttelseslovens § 1.

Af naturbeskyttelseslovens § 1 fremgår det, at loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Det er anført i naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, at loven tilsigter særligt at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier. Endvidere tilsigter loven særligt at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske værdier. Endelig tilsigter loven særligt at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Det er anført i naturbeskyttelseslovens § 38 bl.a., at en fredning skal indeholde en bestemmelse om formålet med fredningen. En fredning kan gå ud på bevaring af den nuværende tilstand eller tilvejebringelse af en

bestemt tilstand, der herefter skal bevares, og den kan regulere offentlighedens færdsel i området. En fredning kan indeholde de bestemmelser, herunder de påbud og forbud vedrørende arealernes anvendelse, der skønnes nødvendige, for at fredningsformålet kan opnås.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at Bækkestien, der er beliggende som en grøn kile i Randers by, udgør et fredningsværdigt og værdifuldt rekreativt område med landskabelige og naturmæssige værdier, som bør sikres, bevares og forbedres, herunder ved beskyttelse mod fremtidige anlæg. Fredningsnævnet kan derfor tiltræde, at Bækkestien fredes.

Da fredningsnævnet i øvrigt kan tilslutte sig de foreslåede fredningsbestemmelser, bestemmer fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, at fredningen skal gennemføres på ejendommene matr.nr. 489c, 494v, 497au og 506b Randers Markjorder og matr.nr. 1io, 1pb og 1u Bjellerup Ladegård, Dronningborg med følgende fredningsbestemmelser:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål:

- at sikre og bevare områdets landskabelige kvaliteter med en sammenhængende og uforstyrret naturskøn landskabskile i byen,
- at bevare og forbedre områdets biologiske værdier, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv,
- at sikre og forbedre områdets rekreative anvendelse med offentlighedens adgang, og
- at sikre at området friholdes for fremtidig byudvikling med vejbyggeri og bebyggelse.

§ 2 Fredningsområdet

Fredningsområdet afgrænses som vist på kortbilaget.

§ 3 Bevaring af området

Fredningsområdet skal som minimum bevares i dets nuværende tilstand. Området skal fremstå som landskabskile med parklignende og/eller naturmæssigt indhold. Der må således ikke etableres veje, opføres bebyggelse, foretages terrænreguleringer eller foretages ændringer i den eksisterende beplantning udover den almindelige vedligeholdelse, medmindre det er påbudt i de følgende bestemmelser eller tilladt i en plejeplan eller plejeplanvisninger udarbejdet efter § 9.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Arealerne kan anvendes som hidtil. Der er ingen land- eller skovbrugsmæssig drift på arealerne, herunder juletræer, pyntegrønt, energiafgrøder, vildtremiser, proteingræs mv. Arealerne fremstår som henholdsvis parklignende arealer eller som natur- og skovlignende arealer. Hele vejen gennem strækningen løber Ladegård Bæk, der omkranses af bredvegetation og på store strækninger også af kampesten. Rundt omkring på arealerne er rekreative spots med f.eks. borde og bænke.

Stk. 2. Eventuelle nyplantninger må kun ske i overensstemmelse med en plejeplan eller plejeplanvisninger, og kun hvis det findes naturligt i det allerede eksisterende park- og skovlandskab. Der skal da anvendes hjemmehørende busk- og træarter.

Stk. 3. Fældning af træer og udtynding i bevoksninger må kun ske, hvis det understøtter naturindholdet, sker af sikkerhedsmæssige årsager, bekæmper invasive arter eller sikrer det skov- eller parkmæssige udtryk. Generelt bør stående eller liggende dødt ved efterlades på arealet, hvor det ikke giver sikkerhedsmæssige eller rekreative gener.

Stk. 4. Arealerne må ikke gødes eller sprøjtes. Fredningsnævnet kan i særlige tilfælde dispensere herfra, f.eks. til bekæmpelse af invasive arter.

§ 5 Byggeri, teltslagning, deponering mv.

Der er ingen eksisterende bebyggelse i fredningsområdet. Der må ikke etableres nye boliger eller anden bebyggelse i fredningsområdet.

Stk. 2. Deponering må ikke finde sted inden for fredningen.

Stk. 3. Der må ikke teltes eller på anden vis gøres længerevarende ophold i fredningsområdet, medmindre fredningsnævnet dispenserer hertil.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner.

Stk. 2. Dog er fredningen ikke til hinder for etablering af klimasikringsanlæg som forsinkelsesbassiner mv. efter dispensation fra fredningsnævnet.

Stk. 3. Der må ikke etableres vindmøller, føres højspændingsledninger eller opstilles transformatorstationer i fredningsområdet.

Stk. 4. Eksisterende belysning i området kan fastholdes. Yderligere belysning kræver fredningsnævnets dispensation.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for opsætning af skilte, som oplyser om adgang og færdsel, natur, kulturhistorie og lignende. Øvrig skiltning kræver fredningsnævnets dispensation.

§ 7 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Undtaget er dog etableringen af et forsinkelsesbassin i fredningsområdets nordligste del. Fredningsnævnet kan dispensere hertil. Råstoffer må ikke udvindes.

§ 8 Offentlighedens adgang

Offentligheden har ret til at færdes i området hele døgnet.

Stk. 2. Eksisterende stier må ikke ændres på en måde, der kan hindre offentlighedens adgang og færdsel. Modernisering, som øger tilgængeligheden for offentligheden, kan ske efter fredningsnævnets dispensation.

§ 9 Naturgenopretning og -pleje

Randers Kommune er eneste plejemyndighed på arealet. Plejemyndigheden sikrer, at der udarbejdes en plejeplan indenfor 2 år efter fredningens endelige gennemførelse.

Stk. 2. Forvaltningen af træer skal tilgodese bevarelse af både liggende og stående dødt ved, dog uden at det udgør personfare.

Stk. 3. Ved udtynding bevares som udgangspunkt hjemmehørende arter.

Stk. 4. Forvaltningen skal foregå på en måde, der sikrer en etageret bevoksningsstruktur.

Stk. 5. Hule træer på arealet skal bevares. Udgør disse personfarer, bør de som udgangspunkt beskæres. Er fældning nødvendig, skal den gøres i henhold til miljøstyrelsens anbefalinger.

Stk. 6. Lysåbne arealer bevares overvejende lysåbne.

§ 10 Særbestemmelser

Der er ingen særbestemmelser for fredningsområdet.

§ 11 dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

...

Fredningsnævnet foretager digital offentlig bekendtgørelse om sagens afgørelse og sender afgørelsen til dem, der har fået fredningsforslaget tilsendt.

Fredningsnævnet lader endvidere fredningsbestemmelserne tinglyse på de pågældende ejendomme.

7. Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er offentligt bekendtgjort. I medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 er følgende klageberettigede:

- ejere og brugere, der skal have afgørelsen tilsendt
- enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse
- statslige og kommunale myndigheder, hvis interesse berøres af forslaget
- organisationer mv., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget

Klage skal indgives skriftligt til Miljø- og Fødevareklagenævnet på en af følgende måder:

- e-Boks, hvor Nævnenes Hus skal vælges som modtager,
- e-mail til mfkn@naevneneshus.dk, eller
- brev til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, att.: Miljø- og Fødevareklagenævnet

Yderligere oplysninger kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside mfkn.naevneneshus.dk.

I fredningssagens behandling har deltaget Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Henrik Leth

Martin Møller-Heuer